

Gittin (Mishnah 10b)

כל השטרות העולים בערכאות של עובדי כוכבים — **All documents that are processed by courts of idolaters, even though [the witnesses] who signed them are idolaters, — are valid, except for gittin of women and emancipation [documents] of slaves.**

Gittin (Gemara 10b)

It — לא שָׁנָא מְכָר לֹא שָׁנָא מִתְּנָה — **The Mishnah states this rule categorically.** It makes **no distinction between** a document of sale and a gift document. Both of these types of documents are valid even if the witnesses who signed them are idolaters. — **Now this is understandable** with regard to documents of sale, — **for when [the buyer] gave money to the seller before [the judges], and the document is merely evidence of the sale.** Such a document is valid even if signed by idolaters, — **because if [the buyer] had not given money to the seller before [the judges], they would not have damaged their reputations by writing out a document for him.** — **But** with regard to a gift, — **Does he not acquire it through the delivery of this document into his possession?** — **But this document, since it is signed by idolaters, is a mere shard, i.e. a valueless piece of paper!** How can the Mishnah rule that a gift document signed by idolaters is valid?

The Gemara answers:

— **Shmuel said:** — **The law of the government is binding** according to Jewish law. Since these gift documents are valid according to the law of the government, they are valid in Jewish law as well.

The Gemara presents an alternative solution:

— **Or, if you prefer, answer:** — **Teach** the Mishnah with the following emendation: **Except for** documents that are “like” *gittin* of women. That is, when the Mishnah states that *gittin* signed by idolaters are not valid, it refers not only to *gittin*, but also to any document that, like a *get*, effects a legal proceeding (e.g. a gift document).

Bava Basra (55a)

— **Rabbah said: Ukvan bar Nechemiah, the Reish Galusa, told me the following three things in the name of Shmuel:** (1) **The law of the kingdom is the law;** (2) **the chazakah of the Persians is not effective until forty years have elapsed;** and (3) regarding **the wealthy heirs who acquire land by paying its property taxes, — their acquisition of the land is a valid acquisition.**

טעמים

רשב"ם (בבא בתרא נד:) - כל מסים וארנוניות ומנהגות של משפטי מלכים שרגילים להנהיג במלכותם דינא הוא שכל בני המלכות מקבלים עליהם מרצונם חוקי המלך ומשפטיו, והלכך דין גמור הוא ואין למחזיק בממון חבירו על פי חוק המלך הנהוג בעיר משום גזל.

ר"ן (נדרים כח.) - מפני שהארץ שלו ויכול לומר להם אם לא תעשו מצותי אגרש אתכם מן הארץ.

עליות דרבינו יונה (בבא בתרא נד:) - הנכסים מופקעין מבעליהם בדיני המלך וכענין הפקר בית דין הפקר, ומי שיווד בהם במצות המלך זוכה בהם בחזקה. [ועל דבר אברהם (ח"א סי' א, ג).]

הנאת המלך

מגיד משנה (הל' מלוה כז, א) - הנה דעת רוב הגאונים ז"ל ורבינו לפסוק כלשון האחרון שאמרו תני חוץ מכגיטי נשים... דאע"ג דקיימא לן דדינא דמלכותא דינא הני מילי במה שהוא תועלת למלך בעניני המסין שלו ומה שהוא מחקיו אבל בדברים שבין אדם לחבירו אין דינו בהם דין.

רשב"א (גיטין י: וע"ע רמב"ן בבא בתרא נה.) - ואיכא מאן דמפרש דלא פליגי אלא שמואל היכא דאיכא הרמנא דמלכא ופירוקא בתרא היכא דליכא הרמנא דמלכא וזה נראה עיקר... ויש דוחין דלא אמרינן בעלמא דינא דמלכותא דינא אלא בדברים שהן להנאת המלך... ואינו נראה מדאמרינן התם בב"ב (נה.) אמר רבא הני תלת מילי... ומלכא אמר והנהיג שתועיל חזקה לנכרי בארבעין שנין והכא מאי הנאה ותועלת יש למלך בזה.

רמ"א (חושן משפט שסט, ח) - י"א דלא אמרינן דינא דמלכותא דינא אלא במסיע ומכסיע התלויים בקרקע כי המלך גוזר שלא ידורו בארצו כי אם בדרך זה אבל בשאר דברים לא, וי"א וסבירא להו דאמרינן בכל דבר דינא דמלכותא דינא ולכן המלוה על המשכון יכול למכרו אחר שנה הואיל וכן דינא דמלכותא וכן הוא עיקר.

נגד דין תורה

מהרי"ק (קפז) - אפילו למאן דאמר דד"ד בכל דברים היינו דוקא לענין ארנוניות ומנהגים של משפטי המלכים אבל דין שבין אדם לחברו פשיטא ופשיטא דלא דאם כן בטלת כל דיני תורה ח"ו.

רמ"א (חושן משפט שסט, יא) - הנושא אשה במקום שדין בדיני עכו"ם ומתה אשתו אין יכולים יורשיה לומר כל הנושא אשה על דעת המנהג הוא נושא ונדון הדבר בדיני עכו"ם דאם מתה לא יורשה בעלה וליכא בזה משום דינא דמלכותא דלא אמרינן דינא דמלכותא אלא בדבר שיש בו הנאה למלך או שהוא לתקנת בני המדינה אבל לא שידונו בדיני עכו"ם דאם כן בטלת כל דיני ישראל.

ש"ך (חושן משפט עג, לט) - אפילו לשאר פוסקים דסוברים דאמרינן דינא דמלכותא בכל דבר היינו דוקא מה שאינו נגד דין תורתנו אלא שאינו מפורש אצלנו אבל לדון בדיני העכו"ם בכל דבר נגד תורתנו חלילה ודאי לא יעשה כן בישראל... לפענ"ד גם דבריו [של הרמ"א] דלקמן ס"ס ש"ט צ"ע ואנה מצא זה דמה שהוא לתקנת בני המדינה אמרינן דד"ד אפילו נגד דין תורה.

בארצות הברית

ספר ממון ישראל (עמ' 34) - הנה לכאורה לפי טעמי הרשב"ם והר"ן והרבינו יונה שייך דינא דמלכותא דינא גם בדמוקרטיה כבארצות הברית, וכן פסק הגרי"א הענקין זצ"ל, וז"ל, אנחנו יושבי ארצות הברית דאמעריקא... הרי החוקים שלהם הם דינא דמלכותא דינא. [וע"ע יחווה דעת (ה, סג) ומשפטי התורה (א, ח).]

פתחי חושן (א, סק"ד) - כתב הרמב"ם (הל' גזילה ה, ח) - במה דברים אמורים במלך שטבעו יוצא באותן הארצות שהרי הסכימו עליו בני אותה הארץ וסמכה דעתן שהוא אדוניהם והם לו עבדים... ומדבריו יש ללמוד שבזמננו במקום שיש שלטון תקין שנבחר על ידי בני המדינה שייך בו דינא דמלכותא.

בארץ ישראל

ר"ן (נדריים כח.) - כתבו בתוספות דדוקא במלכי עובדי כוכבים אמר דדינא דמלכותא דינא מפני שהארץ שלו... אבל במלכי ישראל לא לפי שארץ ישראל כל ישראל שותפין בה. [ועי' ביאור הגר"א שסט, ח].

יחווה דעת (ה, סג) - אבל הרמב"ם כתב בין שהוא מלך ישראל בין שהוא מלך גוי... דרכי חושן (עמ' שצג) - שניהם יכולים לחייב מיסים אבל כל אחד מחמת כח אחר, מלך ישראל משום פרשת המלך ומלך גוי משום דינא דמלכותא דינא... ועי"ל דנידון הרמב"ם במלך ישראל בחו"ל.

פתחי חושן (א, סק"ד) - ועל פי האמור יתכן שאף אם נאמר שמצד דינא דמלכותא לא שייך בא"י מכל מקום בזמננו כשהשלטון נבחר על ידי רוב בני המדינה יש מקום לומר שעכ"פ אין דינו כגזלן, ולאידך גיסא יש לומר שכל שלטון של ישראל המתנהג שלא על פי תורה וכל שכן במעשים שהם נגד דיני התורה אינו בכלל זה.